

Ordet Fritt

Til herrene Lassen, Halvorsen, Bleikelia og Berrefjord

Den Norske Lægeforening skaper storm rundt dr. I.C. Stridsklevs forskningsrapport vedrørende frontkjemperne. Kan det være at legeforeningen ønsker mer fart i blodomløpet på oss gamle?

Frontkjemperne Stridsklev har forsket på kommer fra hele landet. Fangeleiren Miltenberg i Porsgrunn var blant de bedre her i landet. Sulten og veggelsa var det negative ved Miltenberg det første halve året. Matrasjonene var for små. Ca. fire brodskiver, 20 gr. margarin og en spise-skje brunt sukker. Så sulten var plagsom for de fleste. Middagen, særlig fisken var av slett kvalitet. Tørket kålrot - omlag 3-4 år gammel var dårlig føde og erstatning for poteter. Etter tre måneder begynte vi å få poteter. Forholdene ble etter seks til syv måneder til å leve med.

Et større tegneoppdrag førte til at Per A. og undertegnede ble tildelt et rom ved siden av vaktens spisesal. En venn fra guttedagene var en av vaktene. Han skaffet også mange smørbrød. Hadde vi fanger fått samme kost som vaktene hadde vi ikke hatt grunn til å klage.

3-4 av vaktene og en vakt sjef gjorde seg bemerket, men de ble borte etter noe tid. De øvrige var det ingen ting å klage på. En vokter skjøt rett bak bena på en eldre kvinnelig fange under lufting. Kvinnen fikk sjokk og ble sengeliggende resten av dagen. En annen vokter drev straffe-eksersis med frontkjemper

A.B. Vaksjef Bjørn H. slo ned Tor S. inne på brakkerummet. Tor S. ble ved anholdelse skutt i benet. Sjefen for arbeidskontoret i Porsgrunn måtte stå på Rådhusplassen og hugge ved til forlystelse for almuen. Grenland Folkehøgskole ble en tid brukt som hjelpefengsel. Her gikk en norsk og en engelsk mann i britisk offisersuniform rundt på rommene til fangene. De villet med skytevåpen og fortalte hvordan de skulle brukes på fangene. Bruken av straffe-eksersis med åling ved Odd Turnhall, sa to av de eldre fangene ble tilslutt liggende og måtte bæres inn. Dette kan K.Staal liggen redgjøre nærmere for. Tuberkulose var også et problem på Miltenberg. Mange ble smittet og noen kom på sykehus. Blant fangene hadde vi tre leger og en tannlege, som Bleikelia tidligere har sagt. Men disse var altså fanger. Vi kan takke våre fangeleger at det gikk så bra. Jeg skulle også ønske at Bleikelia, Lassen, Halvorsen eller Berrefjord kunne fortelle hva som skjedde i ridehallen, der en del menn var kledd i britiske offisersuniformer og en gjeng fanger ble ført inn. En stor personbil ble også brukt inne i ridehallen under episoden.

For skrive- og talefrihet har vært forbeholdt den andre siden. Vår virkelighetsoppfatning er uendret på tross av hetsen gjennom 50 år.

Alfred Nilsen.

De små, små menn

Noen har snakket sammen. Og bestemt at kommunistenes innsats under krigen skal forbigås i taushet i alle offentlige markeringer 8. mai.

Som parti var Norges Kommunistiske Parti - uten sammenfigning - den bevegelsen i Norge som i kampen mot nazistene ofret mest i tida 1940-1945. Ingen av de andre kommer i nærheten av den innsatsen som NKP gjorde. De enkleste tallene taler sterkt: 21 av sentralstyrets medlemmer ble henrettet, drept i kamp eller omkom i konsentrasjonsleirer.

På den andre siden har vi de partiene hvor flertallet i stortingsgruppene gikk inn for å avsette kongen og regjeringen som måtte rømme landet.

For ikke å snakke om industriens menn: Allerede før krigen var avslutta den 7. juni 1940 sto noen av de fremste i kø for å utføre oppdrag for okkupantene. Nesten 1000 ledende firmaer gikk inn som aktive medlemmer av Tysk-Norsk Handelskammer, stiftet i november 1940 av Herr Reichskommissar Terboyen med støtte fra Hans Horn, presidenten i Norges Industriforbund, Rolf Strømer, formann i Oslo Høyre, og sjefdirektør i Norges Bank, Nicolai Rygg. (Se mer om dette i Dagens Næringsliv 6. mai 1995).

Eller de ledende avisene som Aftenposten og Nationen. For å si det med Helge Krog: «I krigsårene skuffet de inn penger på den nedrigste av alle virksomheter: på å forråde folket i nødens og prøvelsens år, på metodisk å villede det, svekke deres moral, undergrave dets motstandskraft.»

Også i vårt distrikt hadde vi representanter for begge sider. Men mange sluttet seg til kommunistenes aktive kamp - den som ble ledet av de beste kvinner og menn. Symbolisert ved daværende leder i Norges Kommunistiske Ungdomsforbund, Porsgrunns-mann Arne Gauslaa. Han falt selv i en trefning med Gestapo. Men disse livets beste kvinner og menn skal ifølge beslutninger i det skjulte forbigås i taushet i mai 1995.

Hvor smålig går det an å væ-